

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 7CoP/39/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4620200976
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 11. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erika Madarászová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2020:4620200976.1

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eriky Madarászovej a sudkýň JUDr. Viery Koscelanskej a JUDr. Lenky Halmešovej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: L. Z., nar. XX. XX. XXXX, bytom u starej matky, zastúpený kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Topoľčany, Škultétyho 1577/8, Topoľčany, dieťa rodičov, matka: K.. arch. E. A., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom F. XX, XXX XX F., t.č. Ústav na výkon väzby a Ústav na výkon trestu odňatia slobody Nitra a otec: E. Z., nar. XX. XX. XXXX, občan M. republiky, trvale bytom Z., U. X/X, M. republika, zastúpený advokátom Mgr. Martinom Hurtajom, Štefánikova 15, 949 01 Nitra, o návrhu navrhovateľky - starej matky: Y. U. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. č.XX, XXX XX F., zastúpená advokátom: Mgr. Juraj Šimuny, Nám. M.R.Štefánika 30/33, 955 01 Topoľčany, o zverenie maloletého do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľky, o odvolaní matky maloletého a navrhovateľky - starej matky maloletého proti uzneseniu Okresného súdu Topoľčany zo dňa 11. septembra 2020 č.k. 10P/62/2020 - 78 a o návrhu navrhovateľky - starej matky maloletého na vydanie neodkladného opatrenia po začatí odvolacieho konania, na zverenie maloletého dieťaťa do dočasnej náhradnej osobnej starostlivosti starej matky , takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.
- II. Odvolací súd vyhlasuje, že **n e m á** právomoc konať vo veci návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia.
Odvolací súd konanie o nariadenie neodkladného opatrenia **z a s t a v u j e**.
- III. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie vyhlásil, že nemá právomoc konať vo veci, konanie zastavil a o trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami § 44 ods.1, 2, 3, 4, § 45 ods.1 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine, § 2 ods. 1 a 2 Civilného mimosporového poriadku (zákon č. 161/2015 Z.z., ďalej len "CMP"), § 161 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku (zákon číslo 160/2015 Z.z., ďalej len "CSP"), čl. 1 ods.1 a 2, čl. 8 ods. 1 a 2, čl. 10, čl. 12 ods. 3 a čl. 17 nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000 (ďalej len "Nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003").

2. Súd prvej inštancie v dôvodoch rozhodnutia poukázal na to, že stará matka maloletého podala na súd dňa 28.04.2020 návrh na zverenie maloletého do jej náhradnej osobnej starostlivosti, ktorý odôvodnila tým, že maloletý L. žije skoro celý svoj život v spoločnej domácnosti so svojou matkou a starou matkou na adrese F. č. XX. V mieste uvedeného bydliska navštevuje školu a má tu vybudované pevné rodinné a sociálne väzby. Otec maloletého je občanom M. republiky, kde sa aj zdržuje, pričom s maloletým dlhodobo neudrzuje žiaden kontakt. Matka maloletého bola dňa 24.04.2020 uznesením Krajského súdu Nitra vzatá do predbežnej väzby a nachádza sa v Ústave na výkon väzby Nitra, preto nastáva potreba úpravy práv a povinností k maloletému L..

3. Súd ďalej konštatoval, že Krajský súd v Nitre uznesením sp.zn. 2Ntc/12/2020 zo dňa 24.04.2020 vzal matku maloletého L. K.. arch. E. A. do predbežnej väzby podľa § 15 ods. 2 zákona č. 154/2010 Z.z. o európskom zatýkacom rozkaze, pričom európsky zatýkací rozkaz bol vydaný za účelom výkonu trestu vyžadanej osoby pre trestný čin únosu podľa § 574 talianskeho Trestného zákona a pre trestný čin spôsobenia zranenia osobe podľa § 582 talianskeho Trestného zákona. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp.zn. 5 Tost 19/2020 zo dňa 07.05.2020 zrušil uznesenie Krajského súdu v Nitre z 24.04.2020 sp. zn. 2Ntc/12/2020 v celom rozsahu a zdržanú osobu K.. arch. E. A. ponechal na slobode s tým, že sa väzba zadržanej osoby nahrádza písomným sľubom a dohľadom probačného a mediačného úradníka.

4. Súd prvej inštancie poukázal na všetky predchádzajúce, na vec sa vzťahujúce rozhodnutia, a to rozsudok Trestného súdu v Trevice zo dňa 29.09.2010, ktorým bola matka uznaná vinnou z trestného činu podľa § 574 Trestného poriadku a § 582 Trestného poriadku, rozsudok Mestského súdu v Trevice č. 542/2011 zo dňa 28.03.2011, ktorým súd vyhlásil rozluku rodičov dieťaťa, dieťa zveril do výlučnej starostlivosti otca a matke bola uložená povinnosť platiť výživné vo výške 300 eur mesačne plus 50 % mimoriadnych výdavkov, rozsudok Mestského súdu pre maloletých v Benátkach sp. zn. 3655/2012, N 574/11 REG.RIC zo dňa 12.10.2012, ktorým bola matka zbavená rodičovských práv voči maloletému Samuelovi, rozsudok Mestského súdu v Trevice zo dňa 15.07.2015 číslo N 1289/15, ktorým bola matka odsúdená na nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere jedného roka a dvoch mesiacov a zároveň jej bol uložený vedľajší trest pozastavenia výkonu rodičovskej zodpovednosti na obdobie troch rokov a to pre trestný čin podľa § 99 a § 574a Trestného zákona, rozsudok Mestského súdu v Trevice č. 1009/16 zo dňa 05.04.2016, ktorým súd vyhlásil rozviazanie manželstva rodičov dieťaťa, dieťa zveril do výlučnej starostlivosti otca a matke bola uložená povinnosť platiť výživné vo výške 300 eur mesačne plus 50 % mimoriadnych výdavkov, rozsudok Okresného súdu Topoľčany č. k. 7C/18/2008-198 zo dňa 28.10.2008, ktorým bolo konanie o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu na základe návrhu matky dieťaťa v spojení s uznesením Krajského súdu v Nitre č. k. 5Co/260/2008-208 zo dňa 18.12.2008 právoplatne zastavené pre nedostatok právomoci, uznesenie Okresného súdu Topoľčany č. k. 9P/521/2008 - 264 zo dňa 18.03.2009, ktorým bol schválený zmierny mier medzi rodičmi, podľa ktorého sa nariaďuje návrat maloletého L. na územie M. republiky v lehote najneskôr do 31.05.2009, uznesenie Okresného súdu Topoľčany č. k. 6P/4/2011-166 zo dňa 21.11.2012, ktorým súd vyhlásil, že nemá právomoc vo veci konať a konanie o návrhu matky maloletého na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému L. zastavil, ktoré rozhodnutie bolo uznesením Krajského súdu v Nitre č. k. 25CoP/6/2013-196 zo dňa 30.04.2013 potvrdené, uznesenie Okresného súdu Topoľčany č. k. 9P/151/2013-9 zo dňa 04.06.2013, ktorým súd vyhlásil, že nemá právomoc vo veci konať a konanie o nariadenie neodkladného opatrenia vo veci úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému L. zastavil, ktoré rozhodnutie bolo uznesením Krajského súdu v Nitre č. k. 7CoP/35/2013-29 zo dňa 24.07.2013 potvrdené, uznesenie Okresného súdu Topoľčany č. k. 7Em/3/2013-806 zo dňa 20.09.2018, ktorým súd návrh otca na nariadenie výkonu rozhodnutia za účelom návratu maloletého do krajiny obvyklého pobytu v Talianskej republike odovzdaním maloletého dieťaťa otcovi zamietol a na uznesenie Okresného súdu Topoľčany č.k. 9P/64/2019-193 zo dňa 16.12.2019, ktorým súd vyhlásil, že nemá právomoc konať a konanie o návrhu matky na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému L. zastavil. Krajský súd v Nitre uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil uznesením č. k. 23CoP/3/2020-215 zo dňa 30.03.2020.

5. Na základe vykonaného dokazovania a s prihliadnutím na písomné vyjadrenia účastníkov konania mal súd prvej inštancie za preukázané, že vo veci rozhodovania o zverení maloletého L. do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky (na ktoré konanie sa uplatňuje nariadenie Rady (ES) č. 2201/2003 v zmysle čl. 1 ods. 1 písm. b/) majú i naďalej právomoc rozhodovať talianske súdy, ktoré matku zbavili rodičovských práv voči maloletému L. a dieťa zverili do výlučnej starostlivosti otca za súčasného uloženia vyživovacej povinnosti matke. Právomoc súdov Talianskej republiky vyplýva z čl. 8 ods. 2 a čl. 10 Nariadenia, v zmysle ktorých si talianske súdy, ako súdy členského štátu, v ktorom malo dieťa svoj obvyklý pobyt bezprostredne pred svojim neoprávneným premiestnením alebo zadržaním, v prípade neoprávneného premiestnenia alebo zadržania dieťaťa, zachovávajú právomoc, keďže na zmenu právomoci v zmysle ustanovenia čl. 10 Nariadenia neboli splnené podmienky. Na základe uvedených dôvodov súd dospel k záveru, že podľa článku 17 Nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 nemá právomoc konať vo veci a konanie podľa 161 ods. 2 CSP zastavil pre nedostatok podmienky konania, ktorú nemožno odstrániť.

6. Proti tomuto uzneseniu podali v zákonnej lehote odvolanie matka maloletého dieťaťa a navrhovateľka - stará matka maloletého. Matka maloletého dieťaťa uviedla, že nesúhlasí s odôvodnením rozhodnutí, v ktorých sa uvádzajú fakty a zákony, ktoré vyhovujú iba otcovi dieťaťa. Poukazovala na to, že v roku 2008

bol maloletý L. predbežným opatrením Okresného súdu Topoľčany zverený do osobnej starostlivosti matky, čo je v rozhodnutiach talianskych súdov zámerne zamlčané. Taliansky súd sa vôbec nezaoberal skúmaním (na rozdiel od slovenského) či má právomoc, či bolo v inej krajine rozhodované a neskúmal, či matka a dieťa nie sú občanmi iného štátu, kde môžu mať obvyklý pobyt. Trvá na tom, že v roku 2009 bolo podvodným spôsobom vydané rozhodnutie o zmieri, ktorým sa nariaďuje návrat maloletého L. na územie M. republiky, hoci ona nikdy nesúhlasila s tým, aby dieťa žilo na území M.. V M. jej bol odňatý prístup k justícii, dokumenty alebo trestné oznámenia, ktoré zasielala súdu sa stratili. Nesúhlasí s tvrdením, že uniesla dieťa, keď manžel vedel kam ide a kde sa nachádza. Zdôraznila, že otec si voči dieťaťu neplní viac ako 13 rokov žiadne rodičovské povinnosti, o syna nemá záujem a ona, ktorá sa o dieťa stará, bola zbavená práv matky. Tvrdenie, že otec sa chcel dohodnúť, považuje iba za účelové. Je toho názoru, že slovenský súd má všetky právomoci, dieťa je občanom Slovenskej republiky, má tu trvalý aj obvyklý pobyt, trvalé väzby, nechce odísť zo Slovenska a od matky, neovláda taliansky jazyk a k otcovi, ktorý sa o neho nevedel a nechcel starať, nemá žiaden vzťah. Žiadala, aby sa všetky inštitúcie a orgány nestavali proti dieťaťu a matke, ktorá sa oňho nepretržite stará a bol zverený buď starej matke alebo matke, aby dieťa malo istotu, že môže žiť vo svojej rodine a nestalo sa, že sa bude rozhodovať o jeho umiestnení do detského domova alebo náhradnej rodiny.

7. Navrhovateľka - stará matka maloletého v odvolaní uviedla, že sa spolu s matkou dieťaťa denne podieľa na výchove L. od jeho narodenia. Otec dieťaťa chce dostať maloletého L. do M. a jeho matku do väzenia, čím načisto pokazí život celej rodine. Nechá sa živiť exekúciami matky a trestami. Milovanému dieťaťu nedáva od roku 2009 nič. Všetky talianske súdy sú postavené na poloprávdach, všetko je zahmlievané. Matke dieťaťa na pojednávaní v Taliansku nepridelili tlmočníka a nikto sa nepýtal na jej názor. Žiada, aby sa ich slovenské súdy zastali, pretože nemajú prostriedky ani sily, aby sa išli súdiť do Talianska.

8. Navrhovateľka - stará matka maloletého sa vyjadrila k odvolaniu matky maloletého tak, že navrhla, aby odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie a maloleté dieťa bolo urýchlene zverené do jej osobnej starostlivosti, nakoľko je jediným subjektom, v spoločnosti ktorej sa dieťa necíti byť ohrozené a vytrhnuté z rodinného prostredia, v ktorom je zvyknuté žiť, s dôrazom na výpovede dieťaťa, z ktorých je zrejmé, že chce zostať na území Slovenskej republiky. Maloletý si nepraje otca vidieť, odmieta s ním komunikovať. Stará matka uviedla, že maloletý je občanom Slovenskej republiky, dieťa s matkou mali obvyklý pobyt na území Slovenskej republiky ešte pred rokom 2008 a predložila potvrdenie o trvalom pobyte, vydané obcou F., ktoré dokumentuje, že v uvedenom období sa zdržiavali na Slovensku. Navrhovateľka uviedla, že je absurdné, že dieťa bolo talianskymi súdmi zverené otcovi, ktorý sa opakovane správal agresívne, vystavoval dieťa sledovaniu fyzických útokov na matku a svoje povinnosti otca si neplnil, nestaral sa o záujmy dieťaťa, neprispieval na voľno časové aktivity, ani na školské potreby, či oblečenie a stravu.

9. Otec maloletého dieťaťa sa k odvolaniu matky a navrhovateľky - starej matky písomne nevyjadril.

10. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou stranou, v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania (§ 355 ods. 1, § 359 CSP) preskúmal napadnuté uznesenie a po prejednaní veci bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) dospel k záveru, že odvolanie matky maloletého a navrhovateľky - starej matky maloletého nie je dôvodné a napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 ako vecne správne potvrdil.

11. Podľa § 387 ods. 1 a ods. 2 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

12. Odvolací súd poukazuje na odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, s ktorým sa stotožňuje a na zdôraznenie jeho správnosti dopĺňa, že predmetom konania je návrh navrhovateľky - starej matky na zverenia maloletého do jej náhradnej osobnej starostlivosti z dôvodu, že matka maloletého bola dňa 24.04.2020 uznesením Krajského súdu Nitra vzatá do predbežnej väzby a nachádza sa v Ústave na výkon väzby W., preto nastala potreba úpravy práv a povinností k maloletému L.. Dieťa od roku 2008 žilo v spoločnej domácnosti spolu so svojou matkou a starou matkou a v mieste svojho bydliska má vybudované pevné rodinné a sociálne väzby. Z obsahu spisu však vyplýva, že talianske súdy rozsudkom Mestského súdu pre maloletých v Benátkach sp. zn. 3655/2012, N 574/11 zo dňa 12. 10. 2012 zbavili matku rodičovských práv voči maloletému L. a dieťa zverili do výlučnej starostlivosti otca, za súčasného uloženia vyživovacej povinnosti matke (rozsudok Mestského súdu v Trevice č. 542/2011 zo dňa 28. 03. 2011 o rozluke a rozsudok Mestského súdu v Trevice č. 1009/16 zo dňa 05. 04. 2016 o rozvoze). Z dôvodu odňatia maloletého a jeho únosu bola matka talianskymi súdmi právoplatne odsúdená v trestných konaniach a na základe európskych zatýkacích rozkazov bola v čase

od 23.04.2020 do 07.05.2020 v predbežnej väzbe a na základe uznesenia Krajského súdu v Nitre sp.zn. 2Ntc/16/2020-233 zo dňa 03.09.2020 bola podľa § 16 ods.2 zák.č. 154/2010 Z.z. o európskom zatýkacom rozkaze vzatá do vydávacej väzby, pričom sťažnosť voči rozhodnutiu bola uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 1Tost 23/2020 zo dňa 05.10.2020 zamietnutá. Otec dieťaťa sa s premiestnením maloletého L. nezmieril, keď dňa 18. 09. 2008 podal návrh na nariadenie návratu maloletého do krajiny obvyklého pobytu, ktoré malo dieťa v Talianskej republike. Právoplatným uznesením Okresného súdu Topoľčany č. k. 9P/521/2008 - 264 zo dňa 18.09.2008 bol schválený zmier medzi rodičmi, podľa ktorého sa nariaďuje návrat maloletého L. na územie M. republiky v lehote najneskôr do 31. 05. 2009. Otec maloletého dieťaťa sa návrhom podaným dňa 25.01.2010 domáhal výkon rozhodnutia o návrate maloletého do M., pričom súd rozhodnutím č.k. 7Em/3/2013-806 zo dňa 20.09.2018 návrh na výkon rozhodnutia zamietol s odôvodnením, že vzhľadom na celkovú dĺžku konania by nútený návrat maloletého do krajiny obvyklého pobytu nebol v jeho záujme. Zároveň z obsahu spisu sp.zn. 10P/62/2020 vyplýva, že otázkou právomoci sa súdy už zaoberali a ustálili, že právomoc súdov M. republiky ako členského štátu, v ktorom mal maloletý L. svoj obvyklý pobyt bezprostredne pred neoprávneným premiestnením je zachovaná a teda súdy L. republiky nemajú právomoc vo veci rodičovských práv a povinností konať. Vyplýva to z rozhodnutia Okresného súdu Topoľčany č.k. 6P/4/2011-166 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Nitre č.k. 25CoP/6/2013-196, z rozhodnutia Okresného súdu Topoľčany č.k. 9P/151/2013-9 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Nitre č.k. 7CoP/35/2013-29 a z rozhodnutia Okresného súdu Topoľčany č.k. 9P/64/2019-193 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Nitre č.k. 25CoP/3/2020-215.

13. Podľa § 161 ods. 1 CSP, ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“).

14. Podľa § 161 ods. 2 CSP, ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

15. Podľa § 9 ods. 1 CSP, ak spor alebo vec nepatrí do právomoci súdu Slovenskej republiky, súd konanie bezodkladne zastaví.

16. Právomoc sa všeobecne posudzuje ako oprávnenie určitého štátneho orgánu, v danom prípade súdu, riešiť otázky, ktoré sú zákonom zverené do jeho kompetencie. Právomoc je jednou z podmienok konania (§ 161 CSP), ktorej existenciu súd skúma z úradnej povinnosti kedykoľvek počas konania. Nedostatok právomoci súdu prejednať a rozhodnúť konkrétny spor alebo vec je neodstrániteľným nedostatkom podmienok konania, ktorý kedykoľvek počas konania vedie k zastaveniu konania (§ 9 a § 10 CSP) a prípadne aj k súčasnému vyhláseniu o nedostatku právomoci.

17. Ak súd zistí, že nie je daná jeho právomoc na prejednanie a rozhodnutie o veci s medzinárodným prvkom, konanie zastaví podľa ustanovenia § 161 ods. 2 CSP. Nemôže však vec postúpiť súdu iného štátu; iba v odôvodnení svojho rozhodnutia poučí účastníkov o tom, že sa s návrhom môžu obrátiť na príslušný úrad v cudzine (R 26/1987).

18. Podľa čl. 1 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, Slovenská republika uznáva a dodržiava všeobecné pravidlá medzinárodného práva, medzinárodné zmluvy, ktorými je viazaná a svoje ďalšie medzinárodné záväzky.

19. Podľa čl. 7 ods. 2 druhej vety Ústavy Slovenskej republiky, právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. V tejto súvislosti majú relevanciu najmä nariadenia Rady (ES) o právomoci. Tieto sa aplikujú len v prípade, ak sa nepoužije medzinárodná zmluva, ktorá nekoliduje s pôsobnosťou priamo aplikovateľnej európskej normy (pozri § 2 zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom. Až následne sa môžu aplikovať ustanovenia zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom, upravujúce právomoc (§ 37 až § 47 zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom). V danom prípade je právne záväzným aktom Nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003, ktoré má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky, pretože rovnako ako Slovenská republika aj Talianska republika sú členskými štátmi Európskej únie.

20. Podľa čl. 8 ods. 1 Nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003, súdy členského štátu majú právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností k dieťaťu, ktoré má obvyklý pobyt v tomto členskom štáte v čase začatia konania.

21. Podľa čl. 8 ods. 2 Nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003, odsek 1 sa uplatňuje s výhradou ustanovení článkov 9, 10 a 12.

22. Podľa čl.10 Nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003, v prípade neoprávneného premiestnenia alebo zadržania dieťaťa si súdy členského štátu, v ktorom malo dieťa svoj obvyklý pobyt bezprostredne pred svojim neoprávneným premiestnením alebo zadržaním, zachovávajú právomoc, až kým dieťa nenadobudne obvyklý pobyt v inom členskom štáte a:

a) každá osoba alebo orgán alebo iný subjekt, ktorý vykonáva opatrovnícke právo sa zmieri s premiestnením alebo zadržaním,
alebo

b) dieťa sa zdržiavalo v tomto inom členskom štáte najmenej jeden rok po tom, ako sa osoba, orgán alebo iný subjekt, ktorý vykonáva opatrovnícke právo, dozvedel, alebo mohol dozvedieť o mieste pobytu dieťaťa, dieťa sa zžilo s novým prostredím a je splnená najmenej jedna z týchto podmienok:

i) do jedného roka odvtedy, ako sa nositeľ opatrovníckeho práva dozvedel alebo mohol dozvedieť o mieste pobytu dieťaťa, sa nepodala žiadosť o návrat dieťaťa na príslušné orgány členského štátu, do ktorého bolo dieťa premiestnené alebo v ktorom je zadržiavané,

ii) nositeľ opatrovníckeho práva vzal späť svoju žiadosť o návrat a v lehote stanovenej v bode i) sa nepodala nová žiadosť,

iii) konanie na súde členského štátu, v ktorom malo dieťa obvyklý pobyt bezprostredne pred neoprávneným premiestnením alebo zadržaním, sa skončilo podľa čl.11 ods.7,

iv) súdy členského štátu, v ktorom malo dieťa obvyklý pobyt bezprostredne pred neoprávneným premiestnením alebo zadržaním, vydali rozsudok o opatrovníckom práve, z ktorého nevyplýva povinnosť návratu dieťaťa.

23. Podľa čl. 17 Nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003, ak sa začalo konanie na súde členského štátu vo veci, v ktorej podľa tohto nariadenia nemá právomoc konať, a ktorá patrí podľa tohto nariadenia do právomoci súdu iného členského štátu, súd aj bez návrhu vyhlási, že nemá právomoc.

24. Odvolací súd konštatuje, že v predmetnej veci nepochybne ide o konanie s medzinárodným prvkom, pretože účastníci konania sú štátnymi občanmi rôznych štátov (Slovenská republika a Talianska republika) a preto súd prvej inštancie správne postupoval, keď sa v rámci skúmania podmienok konania ex offo zaoberal tým, či má v predmetnej veci právomoc konať o návrhu starej matky na zverenie maloletého L. do jej náhradnej osobnej starostlivosti.

25. Súd prvej inštancie pri určovaní právomoci správne postupoval podľa čl. 8 až 17 Nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003, ktoré upravujú súdnu právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností k dieťaťu. Článok 8 ods. 1 upravuje všeobecne právomoc toho členského štátu, v ktorom má dieťa svoj obvyklý pobyt v čase začatia konania. Tento článok sa uplatňuje s výhradou ustanovení článkov 9, 10 a 12, ktoré určujú podmienky, za splnenia ktorých je daná právomoc súdov členského štátu, v ktorom nemá dieťa svoj obvyklý pobyt. Článok 9 zachováva právomoc súdu členského štátu pôvodného obvyklého pobytu dieťaťa počas trojmesačného obdobia po jeho presťahovaní do iného členského štátu vo veci zmeny rozsudku o práve styku, článok 10 upravuje súdnu právomoc v prípadoch únosu, teda v prípade neoprávneného premiestnenia alebo zadržiavania dieťaťa a článok 12 upravuje výnimku v prípadoch dohody o súdnej právomoci. V článku 13 je potom upravená právomoc v prípade, ak nemožno určiť obvyklý pobyt dieťaťa a právomoc nemožno založiť podľa článku 12, kedy je priznaná právomoc súdom členského štátu, v ktorom sa dieťa nachádza.

26. Vychádzajúc z citovaných ustanovení Nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 sa za rozhodujúce kritérium určenia právomoci súdov členských štátov v občianskych veciach, ktoré sa vzťahujú na výkon rodičovských práv a povinností, považuje jednak obvyklý pobyt dieťaťa a jednak posúdenie, či došlo k oprávnenému presťahovaniu maloletého z jedného členského štátu do iného členského štátu alebo jeho neoprávnenému premiestneniu alebo zadržiavaniu. Samotné presťahovanie sa do iného členského štátu nezakladá samo o sebe, automaticky obvyklý pobyt maloletého, premiestneného bez súhlasu druhého rodiča, resp. dohody rodičov (viď rozhodnutie Súdného dvora zo dňa 22. decembra 2010 vo veci Barbara Mercredi/Richard Chaffe). V rámci posúdenia okolností tohto konkrétneho prípadu súd konštatuje, že matka maloletého L. premiestnila dieťa na územie L. republiky bez súhlasu otca, pričom v konaní vedenom na Okresnom súde Topoľčany pod sp. zn. 9P/521/2008 bol schválený zmier rodičov, na základe ktorého súd nariadil návrat maloletého L. na územie Talianskej republiky do 31.05.2009, avšak matka dieťaťa toto rozhodnutie nerešpektovala. Otec dieťaťa sa návratu dieťaťa do M. domáhal od roku 2008, kedy podal návrh na nariadenie návratu maloletého do krajiny obvyklého pobytu, ktoré malo dieťa v M. republike a následne aj návrhom na nariadenie výkonu rozhodnutia, ktorý podal dňa 25.01.2010, keďže nedošlo k dobrovoľnému splneniu rozhodnutia Okresného súdu Topoľčany č.k. 9P521/2008-264 zo dňa 18.03.2009.

27. Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie správne aplikoval ustanovenia čl. 10 Nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 a skúmal, či súdy Talianskej republiky ako členského štátu, v ktorom mal maloletý svoj obvyklý pobyt pred týmto neoprávneným premiestnením, si zachovali svoju právomoc, resp. či neboli splnené podmienky vyplývajúce z čl. 10 písm. a) a b), kedy ich právomoc nie je daná a správne dospel k záveru, že tieto podmienky splnené neboli a právomoc súdov Talianskej republiky ako členského

štátu v ktorom mal maloletý svoj obvyklý pobyt bezprostredne pred neoprávnením premiestneným je zachovaná.

28. Odvolací súd po preskúmaní rozhodnutia súdu prvej inštancie dospel k záveru, že uznesenie súdu prvej inštancie je po právnej aj skutkovej stránke odôvodnené dostatočne, vrátane úvah, ktorými sa pri rozhodovaní riadil. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie o tom, že nemá právomoc konať. Námietky matky a starej matky maloletého v podanom odvolaní, týkajúce sa obvyklého pobytu maloletého a z toho vyplývajúcej právomoci slovenského súdu konať vo veci, ako aj námietok voči spochybneniu správnosti právoplatných rozhodnutí talianskych súdov, nepovažoval za dôvodné a napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil.

29. Navrhovateľka - stará matka po podaní odvolania v konaní o zverenie maloletého do jej náhradnej osobnej starostlivosti, podala dňa 09.11.2020 návrh na vydanie neodkladného opatrenia, ktorým sa domáha, aby súd dočasne zveril maloletého L. Z., nar. XX.XX.XXXX, do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky - Y.. U. A., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom F. XX, XXX XX F., L. republika, a to až do rozhodnutia vo veci samej, ktorá bude zároveň spravovať jeho majetok a bude ho zastupovať. L. matka je povinná maloletému dieťaťu zabezpečovať jeho výživu a výchovu, rozhodovať v bežných záležitostiach s tým, že vo veciach nad bežný rámec rozhodujú rodičia a v prípade nezhody príslušný súd. Otec a matka maloletého dieťaťa sú povinní každý z nich platiť výživné na dieťa vo výške 100 eur mesačne vždy do 15 dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám starej matky a to odo dňa podania návrhu na vydanie neodkladného opatrenia.

30. Svoj návrh odôvodnila tým, že maloletý L. dlhodobo žije v spoločnej domácnosti so svojou matkou a starou matkou na adrese F. XX. Maloletý v súčasnej dobe navštevuje 1. ročník Strednej elektrotechnickej školy v T.. V mieste trvalého bydliska má vybudované pevné rodinné a sociálne väzby. Otec maloletého je občanom Talianskej republiky, kde sa aj dlhodobo zdržuje, pričom s maloletým neudržiava žiaden kontakt. Krajský súd v Nitre uznesením sp.zn. 2Ntc/16/2020 zo dňa 03.09.2020 rozhodol o vykonaní európskych zatýkacích rozkazov vydaných Štátnou prokuratúrou na súde v M. na vyžiadajú osobu K.. arch. E. A. - matku maloletého dieťaťa. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp.zn. 1Tost/23/2020 sťažnosť vyžadanej osoby (matky maloletého) proti vydaniu na výkon trestu do M. republiky zamietol. Matka maloletého sa v spoločnej domácnosti s maloletým z vyššie uvedených dôvodov nenachádza. Poukázala na uznesenie Okresného súdu Topoľčany č.k. 7Em/3/2013-806 zo dňa 20.09.2018 právoplatným dňa 01.01.2019, ktorým súd zamietol návrh otca maloletého dieťaťa na výkon rozhodnutia súdu na odňatie maloletého L. do krajiny jeho obvyklého pobytu, a to do Talianskej republiky, pričom v odôvodnení uviedol, že pokiaľ by maloleté dieťa v jeho veku bolo týmto spôsobom v rámci exekučného konania odňaté matke a odovzdané do Talianskej republiky vzhľadom na dĺžku odlúčenia od otca by mohlo utrpieť duševnú aj telesnú ujmu, pretože je jednoznačne dlhodobo naviazaný na matku a sociálne a rodinné prostredie v blízkosti matky. Vôbec nepozná prostredie do ktorého by mal byť v rámci výkonu rozhodnutia odovzdaný. Odňatie dieťaťa zo sociálnej a citovej sféry matky a premiestnenie do iného štátu, kde maloletý nepozná žiadne osoby, nepozná jazyk by predstavovalo bezprecedentné ohrozenie maloletého v jeho duševnom, telesnom a citovom vývine a preto výkon rozhodnutia a jeho návrat do Talianskej republiky nie je v záujme maloletého. Z vyššie uvedených dôvodov je osvedčená danosť nároku starej matky maloletého a jednoznačne vyplývajúca potreba nariadiť také neodkladné opatrenie, ktorým budú dočasne upravené pomery účastníkov konania.

31. Navrhovateľka - stará matka maloletého doplnila svoj návrh na vydanie neodkladného opatrenia podaním zo dňa 24.11.2020, v ktorom opísala aktuálnu situáciu a poukázala na to, že maloletý L. utrpel šok, keď videl ako jeho matku berú policajti v putách v apríli 2020 a v septembri 2020, keď opäť videl ako ju policajti zobrali druhý krát počas práceneschopnosti, pričom odvtedy už matku nevidel. Dieťa je v ohrození, matka mu chýba, trpí, plače, nevie sa sústrediť a nechutí mu ani jesť.

32. Odvolací súd, ktorý je podľa § 362 CMP príslušný rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia podaného v priebehu odvolacieho konania z dôvodov, ktoré sú v tomto rozhodnutí už vyššie podrobne uvedené dospel k záveru, že je potrebné aj v predmetnej veci najskôr skúmať, či je daná právomoc súdu rozhodovať o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, a to za skutkového stavu, že matka maloletého je na základe uznesenia Krajského súdu v Nitre sp.zn. 2Ntc/16/2020-233 zo dňa 03.09.2020 vo vydávacej väzbe vykonávanej v Ústave na výkon väzby a Ústave na výkon trestu slobody Nitra, maloletý Samuel je zverený do výlučnej starostlivosti otca (rozsudok Mestského súdu v Treviso č. 542/2011 zo dňa 28. 03. 2011 o rozluke a rozsudok Mestského súdu v Treviso č. 1009/16 zo dňa 05. 04. 2016 o rozvoze), matka bola zbavená rodičovských práv voči maloletému (rozsudok Mestského súdu pre maloletých v Benátkach sp. zn. 3655/2012, N 574/11 zo dňa 12. 10. 2012), pričom napriek uvedeným rozhodnutiam dieťa od 02. 02. 2008 žije na území L. republiky v spoločnej domácnosti s matkou K.. arch. E. A. a starou matkou Y.. U. A., v F..

33. Nakoľko ide o vec s medzinárodným prvkom, vzťahuje sa na posúdenie právomoci súdu aj v prípade rozhodovania o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia Nariadenie Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000, a to konkrétne ustanovenie článku 20, ktorý sa v rámci kapitoly o súdnej právomoci zaoberá podmienkami rozhodovania o predbežných opatreniach vrátane ochranných opatrení.

34. Podľa článku 20 bod 1. Nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003, v naliehavých prípadoch nebránia ustanovenia tohto nariadenia súdom členského štátu prijať predbežné opatrenia, vrátane ochranných opatrení, s ohľadom na osoby alebo majetok v tomto štáte, ktoré sú dostupné podľa práva tohto členského štátu, aj keby podľa tohto nariadenia mal právomoc rozhodovať vo veci samej súd iného členského štátu.

35. Podľa článku 20 bod 2. Nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003, platnosť opatrení uvedených v odseku 1 zanikne, len čo súd členského štátu, ktorý má právomoc podľa tohto nariadenia rozhodovať vo veci samej, prijal opatrenia, ktoré považoval za primerané.

36. Článok 20 umožňuje súdu členského štátu prijať v súlade s vnútroštátnymi právnymi normami predbežné opatrenia, vrátane ochranných opatrení, týkajúcich sa dieťaťa, ktoré je na jeho území, aj keď právomoc vo veci rodičovských práv a povinností má súd iného členského štátu. Pri nariadení predbežného opatrenia podľa tohto článku musia byť však súčasne splnené tri podmienky : 1. navrhované predbežné opatrenie musí byť naliehavé, 2. musí byť prijaté vo vzťahu k osobám alebo veciam, ktoré sa nachádzajú v členskom štáte, v ktorom má súd sídlo a 3. musia mať dočasnú povahu. Pokiaľ by súd členského štátu vydal podľa článku 20 rozhodnutie bez toho, aby boli splnené vyššie uvedené podmienky, nemôže toto rozhodnutie prevládnuť nad iným skorším rozhodnutím súdu v tejto veci.

37. Vzhľadom na uvedené sa odvolací súd zaoberal tým, či sú splnené vyššie uvedené podmienky pre použitie článku 20 Nariadenia, kedy by mohol rozhodnúť o neodkladnom opatrení a dospel k záveru, že v prípade, ak by súd návrhu vyhovel, neodkladné opatrenie by bolo prijaté vo vzťahu k osobám alebo veciam, ktoré sa nachádzajú v členskom štáte, pretože maloleté dieťa má bydlisko v obvode Okresného súdu Topoľčany, teda táto podmienka by splnená bola. Zároveň však článok 20 vyžaduje, aby navrhované neodkladné opatrenie bolo naliehavé a dočasné, to znamená, že jeho vydanie súdom členského štátu, aj keby mal právomoc rozhodovať vo veci samej súd iného členského štátu, je vzhľadom na okolnosti prípadu nevyhnutné na preklenutie akútnej situácie a to iba do času, kým súd členského štátu, ktorý má právomoc podľa tohto nariadenia rozhodovať vo veci samej, prijme primerané opatrenia, ktorým okamihom neodkladné opatrenie zanikne.

38. Pokiaľ ide o podmienku naliehavosti navrhovaného neodkladného opatrenia, súd poukazuje na to, že napriek súdnym rozhodnutiam, na základe ktorých bola matka maloletého zbavená rodičovských práv a maloletý bol zverený do výlučnej starostlivosti otca ako aj rozhodnutí, ktorým bol schválený zmier o nariadení návratu maloletého na územie Talianskej republiky v lehote najneskôr do 31. 05. 2009, maloletý L. od roku 2008 žije a vyrastá v spoločnej domácnosti s matkou a starou matkou, ktoré sa o dieťa doposiaľ starali a zabezpečovali jeho potreby, teda obe dlhodobo poskytovali dieťaťu starostlivosť a opateru bez toho, aby mal tento skutkový stav oporu v súdnom rozhodnutí. V čase kedy bola matka dieťaťa v predbežnej väzbe t.j. od 23.04.2020 do 07.05.2020, ako aj v súčasnej dobe, kedy je matka na základe uznesenia Krajského súdu v Nitre sp.zn. 2Ntc/16/2020-233 zo dňa 03.09.2020 vo vydávacej väzbe, sa o maloletého v rozsahu jeho bežných potrieb stará navrhovateľka - jeho stará matka, ktorá sama v návrhu uviedla, že zabezpečuje jeho výchovu aj výživu. Z obsahu spisu nevyplýva, že by dieťa zostalo bez akejkoľvek starostlivosti a bolo nejakým spôsobom priamo ohrozené v súvislosti s umiestnením matky maloletého do vydávacej väzby. Výchova a výživa je zabezpečovaná toho času starou matkou obdobným spôsobom, ako sa na potrebách maloletého podieľala spolu s matkou dieťaťa v období pred nástupom matky do vydávacej väzby. Odvolací súd je preto toho názoru, že sa nejedná o situáciu, ktorá by vyžadovala bezprostredný zákrok tak, ako to vyplýva z čl. 20 Nariadenia. Vzhľadom na dĺžku doby, po ktorú maloletý L. (t.č. už študent L. elektrotechnickej školy v T.), žije na Slovensku, kde má už vytvorené prirodzené sociálne väzby a aj vlastný názor na miesto kde chce vyrastať a žiť, nič nebráni matke ani starej matke obrátiť sa na súd v Talianskej republike, ktorý má právomoc konať vo veci rodičovských práv a povinností.

39. K podmienke dočasnosti odvolací súd udáva, že v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, podaného v priebehu konania o zverenie maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky, je vymedzená dočasnosť neodkladného opatrenia do rozhodnutia vo veci samej t.j. do rozhodnutia vo veci zverenia maloletého do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky. Odvolací súd však predmetným uznesením rozhoduje o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a súčasne aj o odvolaní matky a starej matky voči uzneseniu Okresného súdu Topoľčany č.k. 10P/62/2020-78

zo dňa 11.9.2020, ktoré doručením tohto uznesenia nadobudne právoplatnosť, čím by sa v prípade nariadenia neodkladného opatrenia súčasne naplnilo jeho časové obmedzenie. I keď súd v predmetnom konaní nie je viazaný návrhom a teda ani vymedzenou dočasnou tak, ako bola uvedená v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, odvolaciemu súdu nie je zrejmé, ako by bolo možné časovo obmedziť trvanie predbežného opatrenia, keď nemá vedomosť, že by na súde členského štátu, ktorý má právomoc rozhodovať vo veci samej prebiehalo súdne konania týkajúce sa rodičovských práv a povinností, prípadne, že by bolo dotknutou osobou iniciované konanie o vydanie primeraného opatrenia.

40. Podľa názoru odvolacieho súdu by mal právomoc súd Slovenskej republiky vydať predbežné opatrenie len ak by boli v danej veci splnené súčasne všetky tri podmienky uvedené v článku 20 Nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003, avšak v danom prípade bola splnená iba jedna podmienka upravená v článku 20, pričom podmienka naliehavosti predbežného opatrenia a podmienka jeho dočasnosti, z dôvodov vyššie uvedených, splnené neboli.

41. Podľa čl. 17 Nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003, ak sa začalo konanie na súde členského štátu vo veci, v ktorej podľa tohto nariadenia nemá právomoc konať, a ktorá patrí podľa tohto nariadenia do právomoci súdu iného členského štátu, súd aj bez návrhu vyhlási, že nemá právomoc.

42. Podľa § 9 ods. 1 CSP, ak spor alebo vec nepatrí do právomoci súdu Slovenskej republiky, súd konanie bezodkladne zastaví.

43. Podľa § 161 ods.2 CSP, ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

44. Nakoľko mal odvolací súd za preukázané, že neboli splnené súčasne všetky tri podmienky predpokladané čl. 20 Nariadenia prijal záver, že nemá právomoc vo veci návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia konať a rozhodnúť a preto v súlade s článkom 17 Nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 vyhlásil, že nemá právomoc vo veci konať a s poukazom na § 9 ods.1 CSP podľa ustanovenia § 161 ods.2 CSP konanie zastavil.

45. O náhrade trov odvolacieho konania a trov konania vo veci návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia v odvolacom konaní súd rozhodol podľa § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).